

Олімпійська
Академія
України

Олімпійський рух на теренах Західної України – минуле та сьогодення

Другий регіональний
науково-методичний семінар
22-23 грудня 2017 року

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ
ОЛІМПІЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ

***"Олімпійський рух на теренах Західної
України – минуле та сьогодення"***

матеріали II регіонального науково-методичного семінару

Тернопіль 2017

ЗМІСТ

БЕРЕЖАНСЬКИЙ О.О. ¹ , БОЖИК М.В. ¹ , БАНАХ В.І. ¹ , КАЗМІРУК А.В. ² ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ НА КРЕМЕНЕЧЧИНІ	7
БОДНАР Я.Б. ФУТБОЛЬНІ ТУРНІРИ НА ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ (1908-2004 РР.) ТА ЗДОБУТКИ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ГРАВЦІВ	9
БОДНАР Я.Б. ГУМАНІЗМ ТА МИР – ГОЛОВНІ ІДЕЇ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ	12
ЛЕВЧУК В.А., ВЕРЦІМАГА А.В. ІСТОРІЯ, СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФУТБОЛУ В ГАЛИЧИНІ (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)	14
ВИННИЧУК О.Т. ГЕНЕЗА ВІДНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ОЛІМПІЗМУ	18
ВЛАСЮК Р. А. РОЗВИТОК ГІМНАСТИКИ НА ТЕРНОПІЛЛІ КІНЦЯ ХХ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	22
ГАХ Р.В. ПЕДАГОГІЧНА ЦІННІСТЬ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	26
ГРАБИК Н.М., СМІК Н. ЗАРОДЖЕННЯ І РОЗВИТОК СНОУБОРДИНГУ	28
ГУМЕНЮК С.В. ПЕДАГОГІЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	32
ЄДНАК В.Д. ОЛІМПІЙСЬКІ ГОРИЗОНТИ ВІРИ ЗОЗУЛІ	36
ЄДНАК В.Д. ¹ , ЯКОВІВ В.І. ² ВКЛЮЧЕННЯ ЖІНОК В ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ	39
ІВАСЬКІВ С.М., ВАСІРУК М.С. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОЛІМПІЗМУ У ФОРМУВАННІ ОСВІТНІХ ЦІННОСТЕЙ СПОРТСМЕНІВ	43
ІГНАТЕНКО В.М., ПАНАСЮК І.В. ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ НОК УКРАЇНИ - ДІЯЛЬНІСТЬ СПРЯМОВАНА НА РОЗВИТОК	47
КІЙКО В.І., БІТКІВСЬКА Л.І., КУШНІР І.С. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЗАРОДЖЕННЯ ЧЕРЛІДІНГУ В УКРАЇНІ	50
КЛАПАЧ О. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ КООПЕРАТИВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	54
КЛАПОУЩАК І.Д. ТРАВЕРТИНОВІ СКЕЛІ СЕРЕДНЬОГО ПОДНІСТРОВ'Я ЯК ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ ТА РЕСУРСИ ГЕОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	58
ВАНТУХ В.П., КРУГЛЯК О.Я., РОНДЯК Л.М. ІНТЕГРАЦІЯ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ	63
КУЗЬ Ю.С. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ОСНОВІ ОЛІМПІЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ	67
ЛАВРІН Г.З. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ	71
ЛАДИКА П.І. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА ЯК ПЕРЕДУМОВА СПОРТИВНО-ГУМАННОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	76
ЛЯХ-ПОРОДЬКО О.О., КРАВЧУК В. О., РЕЗНІКОВ А. С. ВИКУП «УКРАЇНСЬКОГО ГОРОДУ» (ПЛОЩІ «СОКОЛА-БАТЬКА») УКРАЇНСЬКОЮ ДІАСПОРОЮ США	80
МАЛЯР Н.С., МАЛЯР Е.І., ДУДА Б.П. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ РЕГБІ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	85
МЕХОНОШИН С. О. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ	88
МОСІЙЧУК Л.В. ПОШИРЕННЯ ІДЕЙ ОЛІМПІЗМУ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛЯРІВ ТА СТУДЕНТІВ	93
НАУМЧУК В. І. ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР В ОЛІМПІЙСЬКІЙ ОСВІТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	97
ОГІРКО І. В. ¹ , ОГІРКО О. І. ² ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОЛІМПІЙСЬКОМУ РУСІ	100
ОГНИСТА К.М. СПОРТИВНЕ ВИХОВАННЯ – ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	104
ОГНИСТИЙ А.В. ЗАХОДИ ОЛІМПІЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ (ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ)	107

ОСПІ Н.Б. ОБІЗНАНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ, ЩОДО ОЛІМПІЙСЬКИХ ІДЕАЛІВ.....	113
ПАВЛЮК Є.О., ПАВЛЮК А.Є. ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ США.....	116
ПЕТРИЦА П.М. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТА-ПЕДАГОГА.....	121
ТУРАНОВ Ю. О., РАК В. І., ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ МАЙБУТНІМИ ФІХІВЦЯМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.....	125
РИМИК В.Р. ¹ , РИМИК Р.В. ² , МАЛАНЮК Л.Б. ³ КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ДІТЕЙ ДЛЯ ЗАНЯТЬ ЛЕГКОЮ АТЛЕТИКОЮ.....	129
МОСКАЛИК Н.В. ¹ , МАЛАНЮК Л.Б. ² , РИМИК Р.В. ³ АДАПТАЦІЯ ЮНИХ СПОРТСМЕНІВ ДО ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ ЦИКЛІЧНОГО ХАРАКТЕРУ.....	134
САПРУН С.Т. ¹ , САЛУК І.А. ² ІНТЕГРАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА» В ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	140
СЕРЕДА І.О. ВТІЛЕННЯ ВАЖЛИВИХ ТЕНДЕНЦІЙ ОЛІМПІЗМУ В ПРОЦЕС ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТНПУ ІМ. В.ГНАТЮКА...	145
СТЕРАНКО А. OLYMPIC EDUCATION AND ITS PLACE IN PHYSICAL EDUCATION OF GREAT BRITAIN.....	149
ШАНДРИГОСЬ Г.А., ШАНДРИГОСЬ В.І. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА ЯК КОМПОНЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.....	151
ШАНДРИГОСЬ В.І. РОЛЬ І МІСЦЕ СПОРТИВНОЇ БОРОТЬБИ В ПРОГРАМАХ ДРЕВНІХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР.....	155

Ладика П.І.

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА ЯК ПЕРЕДУМОВА СПОРТИВНО-ГУМАННОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

***Анотація.** У публікації розглядається можливість формування спортивно-гуманної культури особистості за допомогою олімпійської освіти. Визначені компоненти спортивно-гуманістичного виховання особистості.*

***Annotation.** The publication examines the possibility of forming a sports-humane personality culture with the help of the Olympic education. The components of sporting-humanistic education of the personality are determined.*

В даний час все більш широко визнається положення про те, що важливим завданням спортивної роботи з дітьми та молоддю є формування у них спортивної культури особистості [1, 2]. Разом з тим, як показано в ряді робіт [1,4,5], індивід може розглядати в якості цінностей різні аспекти спортивної діяльності, і тому можливі кілька різновидів спортивної культури особистості: спортивно-прагматична, антигуманна і спортивно-гуманна (остання може виступати як олімпійська культура).

На першому плані в роботі з дітьми та молоддю повинна знаходитися саме спортивно-гуманна культура особистості. Основу цієї форми спортивної культури особистості становить позитивне ціннісне ставлення індивіда до спорту, до різних його компонентів (спортивного тренування, спортивних змагань та ін.). Велике значення в комплексі форм і методів формування спортивно-гуманної культури особистості має олімпійська освіта.

Виховання спортивно-гуманної культури особистості передбачає створення умов, які сприяють формуванню її позитивного ставлення до спорту на основі ідеалів та цінностей гуманізму, включення в діяльність для засвоєння, збереження, реалізації і розвитку пов'язаних зі спортом гуманістичних цінностей.

Досягнення цієї мети включає в себе вирішення комплексу взаємопов'язаних (але відносно самостійних) завдань, кожне з яких орієнтоване на виховання того чи іншого елемента спортивно-гуманної культури особистості. На першому плані при цьому знаходяться такі цінності, пов'язані зі спортом, як здоров'я та здоровий спосіб життя, високоморальна поведінка в спортивному суперництві, краса та інші естетичні цінності, людське спілкування, гуманне ставлення людей один до одного та до природи.

В системі понять, що використовуються в даній роботі для позначення елемента спортивного виховання особистості, метою якого є виховання у неї спортивно-гуманної культури, буде використовуватися термін «спортивно-гуманістичне виховання» [4,5].

У структурі спортивно-гуманістичного виховання особистості слід розрізняти три взаємопов'язаних, але разом з тим відносно самостійних, компонента:

- компонент, орієнтований на формування знань, що характеризують спортивно-гуманну культуру особистості (її інформаційного блоку);
- компонент, орієнтований на формування мотивів, інтересів, орієнтацій, установок, що характеризують спортивно-гуманну культуру особистості (її мотиваційного блоку);
- компонент, орієнтований на формування в особистості умінь, навичок, здібностей, які проявляються в реальній поведінці, способі життя відповідно до ідеалів та цінностей гуманізму.

Спортивно-гуманістичне виховання відіграє особливо важливу роль в структурі формування спортивної культури особистості. Воно сприяє формуванню і вдосконаленню у людини знань про такі гуманістичні ідеали та цінності, які можуть бути реалізовані в спорті і за допомогою спорту. Ця діяльність виховує позитивне ставлення до всього в спорті, що сприяє реалізації цих ідеалів і цінностей, і негативне ставлення до всіх антигуманних явищ у спорті, антигуманним формам і засобам його використання.

Формування спортивно-гуманної культури особистості може базуватися на використанні теорії і практики олімпізму, його ідеалів і цінностей, олімпійських змагань, ритуалів, звичаїв і традицій, фактів і документів, творів мистецтва, що відносяться до історії олімпійського руху і до сучасного олімпізму, а також активно залучати дітей та молодь в олімпійський рух і використання для їх виховання інших учасників цього руху - олімпійців. Для позначення таким чином організованої педагогічної діяльності зазвичай використовують термін «олімпійська освіта» або «олімпійське виховання». Іноді застосовують інші терміни, наприклад, «виховання в дусі олімпізму», «виховання в дусі олімпійських ідеалів і цінностей», «виховання за допомогою олімпійського руху», «виховання всередині олімпійського руху» [2,3].

Про необхідність розгортання та активізації цієї педагогічної діяльності йдеться у багатьох міжнародних офіційних документах останніх років. В Олімпійському хартії - головному офіційному документі сучасного олімпійського руху - спеціально підкреслюється, що МОК і НОКи повинні всіляко сприяти олімпійській освіті молоді, пропаганді основоположних принципів олімпізму, поширенню олімпізму в навчальних програмах з фізичного виховання та спорту в школах і ВУЗах [6].

Головна мета олімпійської освіти індивіда полягає в його залученні до гуманістичних ідеалів і цінностей олімпізму. Досягнення цієї мети передбачає вирішення цілого комплексу взаємопов'язаних завдань:

1) формування знань про ці ідеали і цінності, а, значить, і про гуманізм в цілому, а також про Олімпійські ігри і олімпійський рух, їхню історію, цілі, завдання.

2) формування інтересів, потреб, установок, ціннісних орієнтацій, що відповідають ідеалам і цінностям олімпізму: «олімпійської» орієнтації на спорт; інтересу до Олімпійських ігор та олімпійського руху; бажання брати участь в олімпійських змаганнях і завжди демонструвати в них чесну, благородну,

лицарську поведінку (відповідно до принципів "чесної гри"); прагнення бути учасником олімпійського руху, роз'яснювати і пропагувати ідеї олімпізму, сприяти його розвитку.

3) формування відповідної системи почуттів і емоційних реакцій (наприклад, почуття соціальної відповідальності за реалізацію в спорті і завдяки спорту олімпійських ідеалів і цінностей);

4) формування такої поведінки в спорті, таких умінь і навичок, які забезпечують реалізацію олімпійських ідеалів та цінностей.

Головна мета олімпійської освіти особистості - залучення до ідеалів і цінностей олімпізму. Її можна виразити іншими словами: формування та підвищення рівня олімпійської культури особистості [1,4]. Ця культура охоплює широкий комплекс пов'язаних з ідеалами і цінностями олімпізму знань, інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій, здібностей, умінь і навичок, на основі яких формується відповідна поведінка, стиль життя людини і навіть суспільства в цілому.

При організації олімпійської освіти важливо уникнути тих помилок, які часто допускаються в практиці цієї діяльності.

До числа таких помилок відноситься дуже широке розуміння олімпійської освіти. Часто до нього відносять практично будь-які форми педагогічної діяльності в галузі фізичної культури і спорту: діяльність, спрямовану просто на збереження і зміцнення здоров'я людини, формування фізичних якостей та фізичної культури; навчання якимось спортивним умінням. При такому розумінні олімпійська освіта як особлива педагогічна діяльність, що має на меті залучення особистості до ідеалів і цінностей олімпізму, набуває розпливчастих форм, втрачає специфіку, ототожнюється з іншими видами педагогічної діяльності в сфері ФКС: фізичним вихованням, спортивним тренуванням, вихованням в спорті і за допомогою спорту. [2].

Інша помилка полягає в дуже вузькому розумінні педагогічної діяльності, пов'язаної з залученням особистості до ідеалів і цінностей олімпізму: цілі і завдання цієї діяльності зводять до формування лише знань про олімпійський рух і олімпізм. Нерідко підставою для цього є сам термін - «олімпійська освіта», який найчастіше воліють використовувати для позначення цієї діяльності. Ми згодні з думкою фахівців [1,2,3,4] про те, що в рамках олімпійської освіти «найбільш важливе значення має не формування і підвищення рівня олімпійських знань (хоча це завдання, безумовно, важливе) і навіть не декларативно проголошеної орієнтації на ідеали і цінності олімпізму, а формування реальної поведінки, способу життя, відповідного цим ідеалам і цінностям. Не випадково в Олімпійській Хартії в якості важливого завдання олімпізму, об'єднуючого «спорт з культурою та освітою» вказується завдання створення способу життя, який базується на радості від зусилля, освітній цінності доброго прикладу та повазі до універсальних фундаментальних етичних принципів [6].

Олімпійська освіта, безумовно, відіграє важливу роль у вихованні спортивно-гуманної культури особистості. Вона сприяє підвищенню уваги дітей та молоді до гуманістичного ідеалу цілісної, гармонійно розвиненої особистості, до олімпійських принципів Фейр Плей, інших ідеалів та цінностей

олімпізму, а також розуміння сутності і значення цих ідеалів і цінностей в сучасному спорті та в світі в цілому .

Разом з тим, як зазначають науковці [1,5], в реальній практиці олімпійської освіти спостерігається надмірне захоплення просвітницьким підходом. Нерідко покладаються невиправдані надії на те, що шляхом роз'яснювальної роботи, на основі лекцій, бесід під час «олімпійських уроків», «уроків олімпійських знань», «олімпійських годин», за допомогою одних лише гасел і закликів, вдасться вирішити проблему залучення підростаючого покоління до ідеалів та цінностей олімпізму. Адже ціннісні орієнтації і тим більше реальна поведінка людини залежать не тільки від знань, а й від багатьох інших чинників і в першу чергу від ефективності стимулювання цих орієнтацій і поведінки. Тому для досягнення зазначеної мети олімпійської освіти необхідно створити реальні стимули, які спонукають дітей і молодих людей не тільки визнавати принципи «чесної гри», гармонійний розвиток особистості та інші ідеали олімпізму, але дійсно орієнтуватися на них у своїй поведінці, направляти свої зусилля на їх втілення в життя.

Однак не тільки система прийнятих в сучасному суспільстві норм поведінки, цінностей, а й сам спосіб організації ігрового суперництва в спортивних, в тому числі олімпійських, змаганнях (їх програма, система визначення і заохочення переможців) розвивають у спортсменів і тренерів бажання за всяку ціну (навіть за рахунок здоров'я, одностороннього розвитку, порушення моральних принципів) досягнути перемоги, продемонструвати свою перевагу над іншими, отримати пов'язані з перемогою матеріальні блага. Це створює суттєві труднощі для практичного вирішення завдань формування спортивно-гуманної культури особистості [1,4,5].

Список літератури:

1. Барінов С.Ю. *Диагностика спортивной культуры личности : монография / С.Ю. Барінов. - М. : Анкип, 2010. - 119 с.*
2. Єрмолова В. М. *Олімпійська освіта: теорія та практика : навч. посіб. / В. М. Єрмолова. – Київ: Літера, 2011. – 335 с.*
3. Сапун С. Т. *Зміст та структура олімпійської освіти України. Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту студентської молоді // Матеріали регіонального науково-практичного семінару / За заг. ред. Огністого А. В. – Тернопіль: В-во СМТ «Тайп», 2014. – С. 127-130.*
4. Столяров, В.И. *Понятие и формы спортивной культуры личности / В.И. Столяров, С.Ю. Барінов // Вестник спортивной науки. - 2009. - № 6. - С. 17-21.*
5. Столяров, В.И. *Спортивно-гуманистическое воспитание как фактор всестороннего и гармоничного развития личности // Научно-технический прогресс и всестороннее развитие личности, коллектива, региона: тез. докладов XVI межзон. симпозиума. - Горький, 1988. - С. 197-199.*
6. *Olympic Charter [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: https://stillmed.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf.*